

Газет 2001-йисан
ноябрдилаы акъатзава

*РД-дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.*

Эренлардин СЕС

№34 (963) 19-август, арбе, 2020-йис. Газетдин са экз. кьимет киоскрай - 13 манат

Къураба шаир

(Мазали Алидин 170 йисаз талукъ яз)

Мазали Али (1850-1890) Ахцегь райондин (вилекан Самур округдин) Мацарин хуьре лежбердин хизанда дидедиз хьана. Алиди хуьруьн медресада кьелиз-кхьиз чирнай. Хуьре са гьахь-дуван авачирвилай ва яшайишдин шартлар четин тирвилай, ам Азербайжан пагтахъ куьч хьана. Шад кьилихдин, вичиз хьсандиз саз, тар, кфил ягьиз чидай жегьил гада Хьилерин хуьре акъвазна. Алиди, лежбервал ва чубанвал ийиз кьил хуьзвай. Кьвалахдикай азад члавуз ада вичи туькьурай ва вичиз хуш хьайи маса шаиррин, устад ашукьрин чалар, гьиле сазни аваз, жемьатдин вилек еке гьевесдалди лугьудай. Мазали Али Дагъустандин ва Азербайжандин гзаф хуьрера кьекъвена. Азарлу хьайи члавуз шаирди мукьва-кьилийриз, вичи Ватандихъ ялварзавайдакай хабар гузва ва жезмай кьван вич фад хуьруьз хутахун тавакьу ийизва. Мазали Алидин "Жегьилриз тавакьу" шиирда ихьтин цларар ава:

**Гьурбатда заз амач мумкин,
Гьарайдиз ша, жегьилар, куьн,
Ахкун паталкъамат хуьруьн,
Зи багьрияр мугьман агуй!**

**Алидин гьал чьуру я лагь,
Зун, ватаг, вал кьару я лагь,
Саз кьур гьилер кьуру я, лагь,
Яхьцур жегьил-жаван агуй!**

Шаирди яратмишай вири эсерар гьелелиг кьватл хьувунвач. Адаг, чаз малум эсеррай акъвазйивал, ам чи эдебиятдин демократическийхиле амай векилар хьиз, вичин яратмишунра халкьдин кесиб кьатарин тереф хуьзва, ада вич яшамеш хьайи девирдин гьахьсузвилерикай хьизва. Ик, шаирди "Жемьатдиз" эсерда кесибвал себеб яз кланибур сад-садаз кьисмет тежезвай аям негьзава:

**Хейлин вахтар тир ашукь яз чун рикьивай,
Амма кьели паз хьана чи рекьеллай,
Клани рушахъ галаз уьмуьр тухудай,
Кесибвили рехъ ганач заз, жемьатар.**

**Низ хабар тир кьве жегьилдин рикьикай,
Низ кьайгьу тир хуьре и сес хьуникай.
Вилер акъат ийиз кланидан гуйгьуьна,
Амазма зун, кьурайди хьиз, жемьатар.**

Мазали Алиди инсанриз акьулдиз килигна ваь, абурал алай либасриз килигна кьимет гузвай девлетлуяр хци сатирадин чаларалди русвагьзава. Ик вичин кьилел атай са агьвалатдикай шаирди умумиламишнавай, дерин манадин "Хандиз" твар алай эсер яратмишна. Са сеферда дуьшуьшдай хьиз Мазали Али хандин хьиз мехьерзавай межлисдал ацалтна. Куьлягьдиз алуькнавай шаир хандин гьилибанри гьич саймишни авунач. Алидини, хванахадин квализ фена, парталар дегишарна. Цийи пек-партал алуькна атай шаирдикай багьа мугьман хьана, адаз варлу ксар ацукьнавай тавханадиз теклифна:

**Зал чухва-затгала лугьуз,
Юкьва чьулни ава лугьуз,
Девлетлудни гала лугьуз,
Зун гьурметлу мугьман хьана.**

Вич уьмуьрлук гьурбатда хьайи Мазали Алиди са жерге шаирра Ватандин къамат ачухарзава. Адаз вичин ватандин накьвар, бубайрин юрдар, кьванер гзаф ширин я. Шаирди лугьузвайвал, гьар са касди вичин Ватандиз икрамун лазим я, вучиз лагьайтла, Ватандилай кьерехда я бахт, я шадвал са члавузни жагьидайди туш:

**Зи кьил ястухдалла, вилерни рекье,
Вун паталди зи чан кузва, эй Ватан,
Гьурбатда гьижрандин хер хьанва рикле,
Зи вилерай иви физва, эй Ватан.**

**Ватан авачирди амансуз жеда,
Хажалат члугуна, имансуз жеда.
Жерягъ жагъин тийиз, дармансуз жеда,
Зи дердинин дарман вун я, эй Ватан.**

Шаир Мазали Алидиз са жерге сатирадин члаларни ава. Ада Къуьчхуьр Саидан, Етим Эминан ва маса шаиррин тежрибадила чешне къачуна, чпи "гатуз яйлах, хъуьтлугъ къишлах макан къадай, анжах са вичин чан хуьз алахъдай" муьфтехуьрар, "къейилани мецелай алат тийидай" лагълагъчияр жемиятдин вилик беябурзава: Шаирди "Намердиз" тIвар алай эсерда ихътин меслят къалурзава:

**Намердиз гъич куьмек ийиз клан жемир,
Гъикъван ада гъарайяйтлан ван жемир,
Ахътиндакай дуст къадай инсан жемир,
Къезил тахъуй риклин азар намердин.**

Намерд ксариз хъиз, шаир гъахъсуз юзбашриз, гъиллебаз фекъийриз, халкъ алдатмишзавай жерягъриз акси тир. Вич экуь гележегдихъ тамарзлу тир Мазали Алиди "фекъиди, фалчи жерягъди, гъиле юзбашдин зунжур авайда яшамин жез вугузвачир" вичин халкъ са юкъуз азад уьмуьрдин сагъиб жедайдак клеветай умуд кутазва:

**Зилди хъиз фугъараяр фитиндай,
Муьфтехуьрар мус акъатда арадай,
Куьгъне - аксин адетарни тергардай,
Алидиз гъа югъ аквач жал, жемятар?!**

Гъажки ГАШАРОВ, филологиядин илимрин
кондидат, ДГУ-дин профессор

Клеретдиз муьтлугъ тежедайвал жуваз чира

Инсандин вичи-вич мягъкем авунин (самоуправление) жуьреяр

Чакай гзафбур, жува-жув дуьз къиле тухун патал гъич са затлни тийиз, жуваз хъел атунилай арза ийидай ва сагъар хъхъунин регъят къайдадихъ къекъведа. Исламдин гзаф алимри гъар юкъуз Къуръандиз яб гун меслят ийизва. Дугъриданни, зун и ктабдин сагъар хъувунин зурба алакьунрихъ инанмиш я ва жува и къайда зун секинарзавай, дарман хъиз, ишлемишзава. Амма икI хъун патал, гъич тахъайтIа, Пак Ктаб дуьз клелиз гъазур хъун лазим я. Им мусурманар патал жува-жув идара ийиз гатлунин хъсан шартIа я.

Яшайишдин психологиядай авур ахтармишунри къалурзавайвал,

инсандин патав гвай ксари, яшамин жезвай чкади, коллективди адаз ийизвай таъсир са касди ийизвай таъсирдила, гъатта ам лап кесерлу кас яз хъайитлани, са шумуд сеферда артух я. Ихътин шартIара инсанри кланзни-тIакланзни сада-садаз къимет гузва. Масабуруз гузвай къимет гзаф вахтара жуваз гузвай къимет жезва. Идан гъакъиндай И. Гетеди дуьз къейдна: "Садавайни масабуруз къимет гуз жедач, та адаз вичи-вичиз къимет гуз чир жедалди".

Инсан вич нихъ галаз акахънаватIа, абуру яшамин жезвай шартIариз, коллективда члугвазвай зегъметдиз, жуьреба-жуьре вакъайриз чпин къимет гузва. Ида

инсандин фикирдиз, адан гуьгъуьлдиз таъсир ийизва. Масабурун фикир къабул тийизвай инсанарни ава. Бязи инсанри чпиз лугузвай гафар русвагъ гъисер кваз къабулзава ва эгер абур дуьзбур яз акуртIа, абураламал ийида, тахъайтIа къабулдач. Эхирки, ахътин инсанарни гъалтзава хъи, абур виридахъ ва чпиз лагъай вири затIарихъ галаз рази жезва.

Инсанди вичи-вич идара авун неинки маса ксари ва я коллективдин истемишунри гъевеслу ийизва, амма ада вичи ийизвай крарини. ГъакI, месела, буба хъун патал инсандиз тайин тир ерияр хъун лазим я: къайгъударвал, аялриз тербия гунин алакьунар ва вердишвилер, жувак аялриз чешне жедай ерияр тербияламишун. Регъбердиз лагъайтIа, са тIимил маса жуьре ерияр герек къевезва. Регъбердин зегъметдикай кхъенвай ктабра адаз ийизвай истемишунрикай ва адаз хъана кланзавай лишанрикай галай-галайвал кхъенва. Фигур гун лазим я, адан тешкиллувин ва педагогвлин алакьунриз, кардиз талукъ тир акъулдиз, клеви ва

четинвилерай регъятдиз экъечиз жедай къастуниз, лап хъсан ахлакъдиз ва икI мад. Регъберар яз хазвайди туш, абур жезвайди я лугъудай гафари мад сеферда тестикъарзава хьи, регъбер хъунин карда инсанди вичи-вич идара авунин роль ашкара я. Им анжах гъамиша жува-жувал кIвалах ийиз, адара авунин карда чирвилер ва тежриба къачуз ва коллектив хъсан еридалди ва алакьунралди адара авун патал маса гзаф крар ийиз хъайитIа, хъун мумкин я. ДЖ. Свифта къейдна: "Инсанриз чпин зайиф терефар

чизвач лугъуз туьгъмет ийизватлани, абуроз, мумкин я, чпин гужлу терефар тIимил чизва"

Исанди вичи-вич идара авун патал гъевеслу ийизвай чешнеяр - хъсан ксар я, гъа жергедай яз, художественный литературадай, кинодай ва искусстводай къачунвайбурни. Келзавай касдиз эсеррик квай персонажрин уьмуьрдин жуьреба-жуьре рекьер, абурон къилихар, ахлакъдин ва къастунин къетIен лишанар чир жезва.

Ктабар келдайла, гъилик

къелем хъун хъсан я, анай жагъай итижлу ва гзаф маналу фикирар кхъин патал. Ахътин кхъинри неинки келай затI хълагъиз куьмек гуда, гъакIни вичи-вич идара авунин карда себебар ва къайдаяр хъиз, ишлемишиз жеда.

Эсер келайдалай къулухъ мад сеферда жуван уьмуьрдиз, къилихдиз къимет гун ва гъа эсерда авай хъсан персонажрихъ гекъигун ва абурон хъсан амалрилай чешне къачун метлеблу кар я.

Жува-жув идара авун вуч лагъай гаф я?

Жува-жув идара авун - им жуваз къевезвай малуматар хкъягун ва абуроз къимет гун, мурад ар эцигун ва къарар къабулун, кIвалахдин план ва ам къилиз акъудунин къайда тайин авун, руьгъдин ва бедендин къуватар къайдада туна, пландиз къачунвай крар къилиз акъудун я.

Жува-жув идара авунин къеве жуьре чара авун лазим я - кар фад къиле тухудай ва гележегдин.

Кар фад къиле тухунин жува-жув идара авун - им виликамаз эцигнавай мурадрихъ ва къабулнавай планрихъ галаз къурвал гъарюкъуз кIвалах ва жув къиле тухун къайдадик кутун я.

Гележегдин жува-жув идара авун - им гележег виликамаз чир хъун ва адахъ галаз къурвал кIвалахдин планар ва рекьер тайин авун я. Эхир нетижада, кIвалахар ийидай вахт алуькъайла, адакай кар фад къиле тухунинди жезва.

Жува-жув тербияламишун жува-жув идара авунин са жуьредик акатзава. Адан мурадни жув лап хъсанарун я. Ам кар фад къиле

тухунин жува-жув идара авунинки акатзава, гележегдин жува-жув идара авунинки. Ам гзаф аслу я тербияламишунин жуьредилай ва жуван уьмуьр тухунин къайдадилай. Ибуру вирида жува-жув идара авунин еридиз таъсирзава. ГъакI, садбуруз гележег аквадай ва адан планар ядай алакьунар ава, муькуьбур лагъайтIа, тамамардайбур я, абуроз кар фад къиле тухунин крар агалкъунралди тамамарда.

Жува-жув идара авунин гъа и къеве жуьрени авай инсанар иллаки итижлу я. Инанмиш тир ва гъадахъ галаз сад хъиз къаст авай кас уьмуьрада ва женгина мягкем инсан жезва. Ахътин инсанар ава хьи, чпиз къилих аватлани, абуралай чеб ахлакъдин, эдебрин ва къанунрин тайин кIалубра хуьз алакьзава. Амма ахътинбурни ава хьи, абуровай чпивай-чпел гуьзчивал ийиз жезвач ва риклин теспачавал акатай декъикъайра къилихсузвал къалурда, кичевилин велвела твада. Садбуруз уьмуьрдин тайин план ава, муькуьбур - арадал

къевезвай гъаларин луклар я.

Инсанрин маса жуьредиз килигайтлани жеда. Абуроз са кар ийидайла, гзаф тадиз, яни къилиз атай сифте фикирдалди, вичин мумкинвилер, гъакъикъатда авай шартлар ва вичин крарин ва амалрин нетижайрикай фагъум-фикир тавуна ийизва. Абуроз садлагъана кар ийидай жуьредин инсанар я. Абуроз идара авунин карда сабур авун, жув къиле тухунин жавабдарвал бес жезвач.

Суал арадал къевезва: эгер жува-жув тербияламишун - жува-жув идара авунин шартI ятIа, генани дуьз лагъайтIа, адан жуьрейрикай сад ятIа, им жува-жув идара авунин карда нукъсанар авай ксарикай чпин винел агалкъунралди кIвалах ийиз жедач лагъай чIал яни? Гъелбетда, ийиз жеда ва авунни лазим я. Гъамиша кIвалах авунин нетижада жува-жув идара авунин карда авай нукъсанар арадай акъатда ва инсан вири патарихъай тамамди жеда.

Нетижа

Исанди жува-жув идара авунин карда гележегдин ва кар фад къиле тухунин къеве жуьрени ишлемишун меслят къалурзава. Гъа къеве жуьрени ишлемишзавай инсанар иллаки итижлу я ва абур гележег акулалди ва гележегдин планар ягъиз алакьуналди тафаватлу

жезва. Гъа са вахтунда муькуьбуру, тамамарзавайбуру, анжах кар фад къиле тухунин крар я агалкъунралди ийизвайди. Ида лагъайтIа, нетижада, тади гъалда жув тамамвилихъ агакъардай мумкинвал гуьза. Чир хъухъ, Аллагъ Таалади инсан адан къилел ва адан патав гвайбурун

къилел къевезвай, гъа жергедай яз ам яшамиш жезвай чкада жезвай вири крарин патарихъай жавабдар ийизва.

Мугъаммад-Букар
ГЪАМИДУЛЛАЕВ, профессор

Эвел 29,30-нумрайра

А. ФИРДОУСИ

Рустам ва Зугъраб

("Шагъ-наме" ктабдай дастан)

ГьикI ви зурба гъилин вилик зурзадай
Аслан, перленг, лекъни цава - гъавада

Гъурчзавайла вуна чуьлда Турандин
Юкъуз-йифи гъамиша тек инсанди.

Гъи саягда чразвайтIа жейранар,
Вакай гьикIа катзавайтIа душманар.

КсузвайтIа вун гьикI, тек яз къумлухда,
Лекъ ви къилел элкъез жедай бушлухда.

На асландин рикIе твадай кичевал,
Пагъливандин кутугнавай пеше ваз.

Акурла вун, гъиле авай чмемерук,
Гъурч ахчухиз гъазур жедай чинеруг.

Ви хъелини херна китдин бедендал,
Перленгдин туьд бамишна на кеменда.

Акъуддайла вуна ви гъил женгиниз
Шехъдай цавар, марф чуклуриз вириниз.

Ихътин гафар гъевчи чIавуз ван хъана,
Гъавилай заз ваз килигиз кIан хъана:

Килигиз ви къуьнеризни бедендиз
Атанай зун - кам къачуна къетIен тир.

Нагагъ ваз зун кIан ятIа ви свас хъана,
Зун рази я - вун играми кас хъунал.

Садлагъайди, вун зи рикIе авазва,
Гъиссер гужлу жез, зи акъул цIразва.

Къвед лагъайди: тIалабзава - заз хва це,
На жув хътин са пагъливан - арха це.

Къуй амни хъуй вун къван викIегъ, гужлуди -
Сад муькуьдаз тежедай гъич буржлуди.

Пуд лагъайди: Рахша за ви жагъурда,
Маса икърар аватIа, лагъ, за чIурдач".

ИкI эхирдал рушан гафар агана,
Рустаман рикI и гафари атIана.

Гуьзелвили гъейраннавай таватдин,
Ада руьгъдиз къуват гъана нубатдин.

"Жагъурда шив"... - сесер амай фикирда,
Тахминади къунвай Рустам есирда.

"Зи патав ша!" - къучагъ шад яз рахана.
Пачагъдин руш адан къвалав агана.

Рустама са илчи ариф ракъурна:
Къуй хтурай, бубадин гаф жагъурна.

Шагъдин патав феи касди лагъана:
"Гъалалвал це чи бахт патал, агъа на,

Жуван рушаз, адаз хъанвай бегенмиш -
Рустамазни жез кIанзава эвленмиш".

И кардикай хабар хъайи пачагъди
Келна дуьа тIварцIел Чехи Аллагъдин.

Шад хъайи ам месикай фад къарагъна,
РикIе авай кичевал дарбадагъна.

Экуьн къилий туна ада эвериз
Мугъманриз, ам вич эгечIна мехъериз.

Хвена къадим диндин асул адетар,
Шагъди садна кIанибурун къисметар.

ИкI Рустамаз пачагъди руш багъишна,
Гъар мугъманди пагъливандиз алхишна.

Вирибуру хъвана адан сагълугъдай,
Гаф хкажиз мярекатдин шадлухдай:

"Бахтлу хъухъ, вун, ви рикIе экв куькIуьрай
Вацрахъ галаз, ви мурадар туькIуьрай!"

Шагъдин рушни викIегъ Рустам сад хъайи,
Йиф а къадар давам хъанач, агъ гъайиф.

ЯтIани яр алуькIалди пакаман,
Таватди вич гъиссна кIвачел хъун залан.

Бахтуни къван авай гъакIал Рустама
Тахминадив вугана, икI лагъана:

"И цам-гъакал хуьх вуна зи, веси хъиз,
Емиш гъида къе-пака на, тарци хъиз:

Руш хъайитIа, киферихъ ам агала,
Хва хъайитIа, дикъетдив яб акала:

Сифте адаз суьгъбет ая на закай,
Уях хъуй ам уьмуьрдин гъар патахъай.

Ахпа акал гъакал адан гъилихъ на,
Мягъкем ая адан къастни къилих на.

Къуй ам Сам хъиз, буйдиз къакъан гужлу хъуй,
Гъакл Нейрам хъиз, руьгъдиз жумарт, жанлу хъуй.

Къуй ам хуш хъуй ракъинизни цавузни,
Экъечлдай хва хъуй асландин хурузни.

Ада цавуз ачух авур хъелини
Авадаррай лекърен вилин ненини".

ИкI вацран чин алай гуьзел ханумдихъ
Галаз ада суьгъбетарна куьруь тир.

КуькIвей чIавуз пакам къилияй йикъан шем,
Дуьнья хъана ишигълаван, мад къешенг.

Чара жезвай Рустама, геж тавуна,
Вичин юлдаш къужахламиш хъувуна:

Гана адаз тух жедалди теменар,
Тахминади накъварив чин чуьхвена.

Шагъ ездедин патав инал атана,
Сада-садаз рикIин гафар лагъана.

Хабар гана шагъди: "Рахша жагъанва,
Ам исятда варцел ала, хканва".

РикIин шадвал артух хъана Рустаман,
Яр къекъвена адан гуьзел куцда мад.

Самангандин жумарт шагъдиз икрамна,
Ада вичин рехъ виликди давамна.

Вакъиаяр са-сад рикIел хкизвай,
Ам хайи тир Сеистандиз хъфизвай.

Зугъраб дидедиз хъуникай суьгъбет

Гуьзет авур яхцIур гъафте алатна,
Тахминадин мурад къилин акъатна

Хва багъишна шагъдин рушаз Худади
Ухшар авай Рустамаз, Сам бубадиз.

Адан ацIай чина цавун варз авай.
Къепин къене рикIиз адан дарзавай.

Тух жезвачир вичин хциз килигна,
Дидеди тIвар адал - Зугъраб эцигна.

Са вацралай, гуя хъиз, са йисалай
Адаз беден атана - фил мисал я!

Хъайи чIавуз Зугърабан цIуд йис таман
Ада ухшар яз, бубадиз - Рустамаз,

Хкадарна къадай фири балкIандин,
Экъечлдай ам хурудизни асландин.

Са сеферда ада вичин дидедиз
Суал гана рикIе авай эбеди:

"Буна заз мус бубадикай суьгъбетда,
Вун гынай я? (Хабар къадай адет я) -

Ахпа гъихъгин жаваб гуда за элдиз?"
Тахминади лагъана: "РикI цигелди!"

Вун хва язва пагъливандин - Рустаман,
Неве язва Нейраманни ва Саман.

Къуй шадаррай ви гуьгъуьл зи гафари,
Ви къил хIлун лазим язва цаварик.

КъатI ама

Таржума авурди: Ш. ШАГЪБАЛАЕВ

ИСЛАМДИН УЪМУЪРДАЙ

Асуллу амалдай чIехи савкъат

Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуьа хъурай адаз Аллагъдин патай, тербия хъанвай асуллу Али асгъабди, Аллагъ рази хъурай вичелай, дуьньядин девлетриз садрани майилвалнач.

Са сеферда Алиди, Аллагъ рази хъурай вичелай, вичин уьмуьрдин юлдаш ФатIмадивай, Аллагъ рази хъурай вичелай, жузуна:

- Заз гзаф гишин я, кIвале недай са шей авани?

Диндар ФатIимади, Аллагъ рази хъурай вичелай, кIвале недай са шейни авачирди, анжах ругуд куьлудь пул авайди жаваб гана. Пул къачуна,

Али асгъаб, Аллагъ рази хъурай вичелай, недай са шей къачуз базардиз рекъе гъатна. Фидай рекъе адаз са касди мусурмандин парталдин пад къуна "Я буна зав бурж вахце, я туштIа чун суддал фин!" къурху гузвайди акуна.

Бурж къачунвай мусурманди, ам вахкун патал адавай гъатта муьгълет хгун тIалабнайIани, ада ихтияр гузвачир. Абурун арада куькIвей къалрин шагъид хъайи Али асгъабди, Аллагъ рази хъурай вичелай, хабар къуна:

- Куьн гуьжетра авай пулунин къадар гъикъван я?

Гуьжетар ругуд гимишдин пул патал физвайди жаваб гайила, ада буржлуди кIеверай акъудуналди, вич муьгътеж тир ругуд диргъем а касдив вахкана. Адалай къулухъ, пул ва тIуьн гвачиз кIвализ хъфейтIа, папаз вуч лугъудатIа фикирна ада: "ФатIима Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуьа хъурай адаз Аллагъдин патай, тухумдай я, ам - адан руш я, ам - вири дишегълийрин бике я, гъавилияй ам зи гъавурда акъун лазим я".

КIвализ хтай Али асгъабди,

Аллагъ рази хурай вичелай, ФатИмадиз, Аллагъ рази хурай вичелай, хъайи-хъайивал вири ачухна ва ада икI жаваб гана:

- Шукур хъуй Аллагъдиз, вуна мусурман дустагъханадикай азадна гзаф хъсан кар авуна. Чаз Аллагъ Таала бес я.

Амма ФатИма, Аллагъ рази хурай вичелай, пашман тир. Адан пашманвал гъиссай ва гишила шехъзавай вичин къве хъиз килигна, рикI залан хъанвай Алиди, Аллагъ рази хурай вичелай, лагъана:

- Аллагъдин Расулдин, салам ва хийир-дуъа хурай адаз Аллагъдин патай, чин акуна жуван перишанвал рикIелай алатдайвал, зун адан патав фида.

Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуъа хурай адаз Аллагъдин патай, патав фидай рекъе адал, жилавра аваз тухузвай хъсандиз хвена куькарнавай деве гвай са кас гьалтна. Али асгъабдихъ, Аллагъ рази хурай вичелай, элкъвена ада

лагъана:

- За и деве маса гузва, ваз къачуз кIанзавани?

Гьатта Алиди, Аллагъ рази хурай вичелай, вичиз пул авач лугъуз разисузвал ийизвайГани, инсанди а деве 100 диргъемдихъ бурж яз гана. Адалай къулухъ, Алиди, Аллагъ рази хурай вичелай, деведин жилавар къуна, вичин рехъ давамарна. Гзаф мензилдиз фенач ам, адал са инсан гьалтна ва ам адав агатна жузуна:

- Вуна аз деве 300 диргъемдихъ маса гудани?

Али асгъаб, Аллагъ рази хурай вичелай, рази хъана ва деве маса гана. 300 диргъем гъилиз атайдалай къулухъ, ада базардиз фена тIуьн къачуна. КIвализ хтайла ада вичин паб ФатИмадиз, Аллагъ рази хурай вичелай, хъайивал вири ачухна. Тух жедалди тIуьрдалай къулухъ, абуру Аллагъдиз шукур гъана. Ахпа са къадар геж хъиз, Али асгъаб, Аллагъ рази хурай вичелай,

Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуъа хурай адаз Аллагъдин патай, патав фена. Пайгъамбарди, салам ва хийир-дуъа хурай адаз Аллагъдин патай, адавай жузуна:

- Вуна деве нивай къачунатIа ва ам низ маса ганватIа, ваз чизвани?

Алиди, Аллагъ рази хурай вичелай, жаваб гана:

- Ам анжах Аллагъдиз ва Адан Расулдиз, салам ва хийир-дуъа хурай адаз Аллагъдин патай, малум я!

Пайгъамбарди, салам ва хийир-дуъа хурай адаз Аллагъдин патай, лагъана:

- Ваз деве маса гайиди Жабраил малаик я, маса къачурди - Исафил малаик. Деве Женнетдин багъларай гъанвай. Вуна мусурман агъвалдин кIевяй акъуднавайвилай, Аллагъди ваз са шумуд сеферда артухарна савкъат хгана. Амма эхиратдин уьмуьрда ваз хгудай савкъат, Адалай гъейри мад садазни чизвач.

Насигъат

Аллагъ Таалади чун мусурман умматдикай авуналди, чун диндин стхяр хъанва. Къуръанда лагъанва (мана):

"Гъакъикъатда, инанмишбур - стхяр я" ("аль-Гъужурат" сура, 10-аят).

Муслима, Аллагъдин регъимдик хурай вич, агакъарай якъин гъадисда лагъанва: *"Мусурман мусурмандиз стха я. Вичин стхадиз ада зулумардач, куьмек тагана тадач ва ам четин гъалда хъун къабулни ийидач"*.

АкI хъайила, мумкинвилериз килигна чна мусурманриз куьмек гун лазим я. Гъадисда лугъузва: *"Аллагъди вичин лукIраз акъван гагъда куьмекзава хъи, та ада вичин диндин стхадиз куьмек гудалди"* (Муслим).

Али асгъаб, Аллагъ рази хурай вичелай, вич ва адан хизан гишила кIеве авайГани, ада сифте нубатда вичин мусурман стхадин игътияж къилиз акъудналди, ам бедбахтвилакай - дустагъханадикай

азадна. Адан асуллу амалдай Аллагъди адаз гъеле и дуьньяда са шумуд сеферда артухарна савкъат вахкана.

Бедбахтвилек акарай мусурмандиз куьмек гун ва даях къун, мусурмандин хиве авай буржийрикай я. Якъин гъадисда лугъузва: *"И дуьньяда къилел бедбахтвилер атанвай мусурмандиз гъар ни куьмек гайитIани, эхиратдин дуьньяда Аллагъди адалай (куьмек гайидалай) бедбахтвал алудда"* (Муслим).

Инсанрин вилик квай мусурмандин буржийрикай генани ам я хъи, ада абурун игътияжар къилиз акъудна кIанзава. Пайгъамбарди, салам ва хийир-дуъа хурай адаз Аллагъдин патай, лагъаналда: *"Зи мискIинда къве йисан къене и'тикафда хъунилай, къун патал, диндин стхадин игътияжар къилиз акъудун хъсан я"* (Гъаким).

Маса гъадисда лагъанва: *Гъакъикъатда, инанмишбур шадарзавай инсанар Аллагъдиз кIан я"* (Табарани).

Къейдун лазим я, яни мусурман инсанрихъ галаз хъсан рафтарвилера хъана кIанзава, неинки мусурманрихъ галаз ва гъакI маса дингълийрихъ галазни, эгер абуру Исламдиз зарар гузвачтIа, хъсан къилихралди араяр хуьн лазим я.

Эгер чна, мусурманри, динди истемишзавай жуьреда чун тухуз хъайитIа, винидихъ тIварар къур сад-садахъ галаз тухузвай буржийрал амал авуртIа, чилел алай уьмуьр бахтаварди жеда, чалай Аллагъ рази жеда ва Пайгъамбар, салам ва хийир-дуъа хурай адаз Аллагъдин патай, шад жеда ва чаз эхиратда Женнетдин чIехи хъсанвилер къисмет жеда.

А. ЭМИРСУЛТАНОВ

ОТЧЕТ ОБ ИСПОЛНЕНИИ БЮДЖЕТА

С/П "с. Куруш" на 1 июля 2020 г.

Доходы

Наименование показателя	Код строк и	Код дохода по бюджетной классификации	Бюджетная деятельность	Итого
1	2	3	4	5
Поступления по доходам - всего	010	х	2 558 195,17	2 558 195,17
в том числе:				
Дотации бюджетам сельских поселений на выравнивание бюджетной обеспеченности		001 00120229999100000150	872 407,00	872 407,00
		001 20215001100000151	1 623 449,00	1 623 449,00
Налог на доходы физических лиц с доходов, источником которых является налоговый агент, за исключением доходов, в отношении которых исчисление и уплата налога осуществляются в соответствии со статьями 227, 227.1 и 228 Налогового кодекса Российской Федерации (сумма платежа (перерасчеты, недоимка и задолженность по соответствующему платежу, в том числе по отмененному)		182 10102010011000110	14 352,38	14 352,38
Налог на имущество физических лиц, взимаемый по ставкам, применяемым к объектам налогообложения, расположенным в границах сельских поселений (сумма платежа (перерасчеты, недоимка и задолженность по соответствующему платежу, в том числе по отмененному)		182 10601030101000110	13 682,77	13 682,77
Земельный налог с физических лиц, обладающих земельным участком, расположенным в границах сельских поселений (сумма платежа (перерасчеты, недоимка и задолженность по соответствующему платежу, в том числе по отмененному)		182 10606043101000110	34 304,02	34 304,02

Расходы

Наименование показателя	Код	Код расхода по бюджетной классификации	Бюджетная
1	2	3	4
Выбытия на расходы - всего	200	х	1 645 501,03
в том числе:			
Фонд оплаты труда государственных (муниципальных) органов		001 0104 8830020000	121 529 326,00
Взносы по обязательному социальному страхованию на выплаты денежного содержания и иные выплаты работникам государственных (муниципальных)		001 0104 8830020000	129 159 882,00
Прочая закупка товаров, работ и услуг для обеспечения государственных (муниципальных) нужд		001 0104 8830020000	244 358 616,31
Уплата налога на имущество организаций и земельного налога		001 0104 8830020000	852 127 780,72
Фонд оплаты труда государственных (муниципальных) органов		001 0203 9980051180	121 36 862,00
Взносы по обязательному социальному страхованию на выплаты денежного содержания и иные выплаты работникам государственных (муниципальных) органов		001 0203 9980051180	129 11 138,00
дорожный фонд		001 0409 1530020760	244
прочие выплаты		001 0104 8830020000	122
Фонд оплаты труда учреждений		001 1403 2610160020	540 184 716,00
ком.хозяйство		001 0503 9990000590	244 237 180,00
прочие выплаты			
Результат кассового обслуживания (дефицит / профицит)	450	х	-912 694,14

ПОСТУПЛЕНИЯ И ВЫБЫТИЯ ИСТОЧНИКОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ДЕФИЦИТА БЮДЖЕТА

Наименование показателя	Код строк и	Код источника финансирования дефицита бюджета по	Бюджетная деятельность	Средства во времени	Итого
1	2	3	4	5	6
Источники финансирования дефицита - всего	500	х	-912 694,14		-912 694,14
в том числе:					
источники внутреннего финансирования	520	х			
источники внешнего финансирования	620	х		х	
Изменение остатков средств (стр. 710 + стр. 720)	700		-912 694,14		-912 694,14
увеличение остатков средств, всего	710		-2 558 195,17		-2 558 195,17
Увеличение прочих остатков денежных средств бюджетов сельских поселений		100 010502011000000510	-2 558 195,17		-2 558 195,17
уменьшение остатков средств, всего	720		1 645 501,03		1 645 501,03
Уменьшение прочих остатков денежных средств бюджетов сельских поселений		100 010502011000000610	1 645 501,03		1 645 501,03
Изменение остатков по внутренним расчетам(стр. 825 + стр. 826)	800	х			
увеличение остатков по внутренним расчетам(030800000, 030900000)	825	х			
уменьшение остатков по внутренним расчетам(021100000, 021200000)	826	х			

Т.А. БАШИРОВ, руководитель

Б.Т. ГАМЗАТОВ, главный бухгалтер

“НЕЛЕГАЛЬНЫЙ МИГРАНТ”

В целях стабилизации миграционной ситуации, повышения эффективности борьбы, предупреждения, выявления и пресечения правонарушений и преступлений в сфере миграционного законодательства в период с 18 августа по 27 августа 2020года на территории Республики Дагестан, в том числе Ахтынском и Докузпаринском районах проводится оперативно-профилактическое мероприятие "Незаконный мигрант".

Целью данного мероприятия является контроль и надзор за соблюдением иностранными гражданами и лицами без гражданства требований миграционного законодательства Российской Федерации.

МО МВД России "Ахтынский" напоминает жителям, что, осуществляя фиктивную регистрацию или постановку на учет иностранных граждан и лиц без

гражданства, вы способствуете сокрытию совершения преступления.

Уважаемые жители, кто располагает какой-либо информацией о незаконном проживании, пребывании или осуществлении трудовой деятельности иностранных граждан или лиц без гражданства, просим Вас незамедлительно сообщить в дежурную часть отдела полиции по номеру 89288024753 или в миграционный пункт по номеру 8-87263-23-0-13.

Э. ИБРАГИМОВ, и.о. начальника
МО МВД России "Ахтынский"

Халкъдин яшайишдин гьалар клевара ва дарда твазвай, абурун игъияжриз дуьзгуьнвилелди килиг тийизвай, закондин истемишунриз яб тагана чпин кваллахар ва къуллугъ идара ийизвай гьакимар гьукуматдин аппаратда гьеле кьери туш. Эгер са гьихьтин ятлани идарада куьн кимивилерал расалмиш жез, абуру пулар тлалабиз хьайитла, чаз газетдин работникриз хабар це. Чун куь тереф хуьн патал гьар са дуьшуйишда къаришмиш жед ва чуру кваллахриз рехъ тагунин карда гьахьвилин даяхар яз акъвазда. И мураддалди чна, вири уьлкведа хьиз, “горячая линия” кардик кутазва. Тлалабзава чаз чарар кхьин (къуларни чугуна).

Скорая помощь ЦРБ Докузпаринского района
тел.: 8 928 059 84 90, 8 989 868 03 00

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Тениклайди:
Докузпара райондин
администрация,
Дагъустан Республика

Учредитель:
Администрация Докузпаринского
района, Республика Дагестан

Къилин редактор:
А.Э.ЭМИРСУЛТАНОВ

Жавабдар секретарь:
В.С.АГЪАМУРАДОВ

Хусуи корреспондент:
Ш.О.ШАГЪБАЛАЕВ

Корректор:
Ш.О.ШАГЪБАЛАЕВ

Верстка авурди:
КЪ.В.АГЪАМИРЗОЕВ

Газетдин индексар:
Зур йисан къимет - 278 м.
Йисан къимет - 556 м.

Чандиз вахкай вахт: 14:00
Чанзавай вахт - 17:00

Тираж 456

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахьун мумкин я. Макъалайрин деширлин дуьзвилин патахъай жаваб авторри чни гуда. Макъалайриз рецензия гузвач ва абур элкьвена вахкузвач. Мадни, чпин макъалайра дегишвилер тунал, къилер дегишарунал рази тушир мухбиривай чна абур редакциядиз ракъур тавун тлалабзава.

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Дагестан

Регистрационный номер ПИ №ТУ5 - 00256 от 14 июня 2013 г.

Редакциядин, издательстводин ва типографиядин адрес:

368750, Докузпара район, Усугъчай хуьр,
тел.+7 (8722) 55-14-61
e-mail:
golos-erenlara@mail.ru
Чи сайт: www.erenlar.ru